

NAISTEN ÄÄNI

Leena Sorvali
**Elämä
käsissä**

Suomi
Finland
100

Leena Sorvali

Elämä käsissä

NAISTEN ÄÄNI
Naiset näkyviin

Suomi
Finland
100

Elämä käsissä

Tässä kirjassa on kaksikymmentäkaksi suomalaista naista ja yhtä monta erilaista elämäntarinaa. Yksi heistä on tämän kirjan kannet suunnitellut Jaana Oksa.

Jaana Oksa on kolmen aikuisen lapsen äiti ja taiteenalojen moniosaaja. Graafinen ala ei ollut hänelle unelma eikä valinta vaan onnellinen vahinko. Johtaja kysyi työhaastattelussa, osaako hän piirtää. Sitä hänen ei tarvinnut kuitenkaan koskaan työssään tehdä, mutta sen taitoa tarvittiin neliväri-asemoijan tarkassa työssä.

“Unelmani siis löysi minut ja on vain kasvanut. Teen kaikkea, mistä nautin. Huomaamattani olen ollut myös koko ikäni mentaalinen menestysvalmentaja ystäville, tuttaville ja välillä ihan tuntemattomillekin. Mutta ennen kaikkea lapsileni.”

2017 Leena Sorvali

Kannet: Jaana Oksa

Kustantaja: BoD - Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-951-568-881-1

Suomalaisen Naisliiton tervehdys

Suomalainen Naisliitto halusi osallistua Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlintaan tavalla, joka nostaa naisia näkyviin ja lisää naisten äänen kuuluvutta yhteiskunnassamme.

Suomalainen Naisliitto juhlii samalla omaa 110-vuotista taivaltaan. Liitto perustettiin vuonna 1907, kun ryhmä naisia pettyi ensimmäisten yleisten ja yhtäläisten eduskuntavaalien tulokseen. Vain 19 naista eduskuntaan! He olivat odottaneet paljon enemmän. Jotain piti tehdä. Naisliiton perustajanaiset arvelivat, että naisia ja naisten ajamia asioita ei tunneta tarpeeksi ja päättivät perustaa Naisliiton ja ottivat Naisten Ääni -lehden äänitorvekseen. Valtakunnallinen naisille suunnattu Naisten Ääni aikakauslehti ilmestyi 1940-luvun loppuun saakka.

Naisliitto on edelleen samalla asialla, mutta nyt sähköisessä verkossa. Vanhan lehden nimi otettiin uusiokäyttöön ja Naisten Ääni -verkkojulkaisun avulla päätettiin kertoa naisten työn, yhdistystoiminnan ja ihan tavallisen arjen suuresta merkityksestä suomalaisessa todellisuudessa. Halusimme tehdä verkkojulkaisusta sellaisen, että kuka tahansa voi kirjoittaa ja kaikki pääsevät lukemaan. Näin on todella tapahtunut. Tänäpäin Naisten Äänessä on 500 naiselämäkertaa.

Monet kirjoittavat yhden, toiset parikin juttua jostakin itselleen tärkeästä naisesta. Sitten on Leena Sorvalin kaltaisia naisia, jotka tuottavat yhteiseen tietovarantoon lukuisia tarinoita entisajan tai tämän päivän naisista.

Leena Sorvali on kertonut tunnetuista ja tuntemattomista, nuorista ja vanhemmista, monesti lahtelaisista mutta myös muualla asuvista, tänne pohjan perille tulleista, täältä lähteneistä – sanalla sanoen suomalaisen naiselämän kirjosta.

Suomalainen Naisliitto kiittää lämpimästi Leena Sorvalia hänen panoksestaan Naisten Äänen kirjoittajana, Naisten Äänen levittäjänä ja nyt tämän kirjan tuottamisesta.

Leena Ruusu vuori
Suomalaisen Naisliiton puheenjohtaja

Maritta Pohls
Naisten Ääni -hankkeen koordinaattori

Lukijalle

Suomalainen Naisliitto yhteistyökumppaneineen on kerännyt Suomen satavuotista historiaa juhlistamaan mittavan aineiston naisista, jotka ovat eri tavoin vaikuttaneet tai joiden toiminnalla on ollut merkityä suomalaisen yhteiskunnan rakentamisessa.

Naisten tekemisiä on kirjattu yhteiseen muistiin ällistyttävän niukasti. Naisten vaikutuksesta suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin tiedetään aivan liian vähän. Suomalainen Naisliitto haluaa muuttaa tilanteen paremmaksi. Naisten Ääni -tietokanta on osa Suomen Itsenäisyyden satavuotisjuhlintaa vuonna 2017.

Tässä kirjassa on kaksikymmentäyksi minun kirjoittamaani tarinaa naisista, jotka ovat eläneet tai elävät vuosisatamme viimeisillä vuosikymmenillä. Useimmat heistä tunnen henkilökohtaisesti tai mutkan kautta. Olen halunnut kirjoittaa naisista, jotka eivät ole paistatelleet julkisilla estradeilla, mutta ovat kukin omalla alueellaan tehneet uraa uurtavaa työtä ja toteuttaneet unelmiaan.

Viimeisen tarinan on kirjoittanut Esa Juurola, jonka houkuttelin kertomaan vaimostaan Ullasta ajatuksenani: jokaisen menestyvän naisen takana on mies.

Muiden kirjoittamia tarinoita suomalaisista naisista löydät osoitteesta www.naistenaani.fi.

Lämmöllä
Leena Sorvali

Sisällys

- 4** Armi Kuusela muistoissani
- 7** Marjatta Meuronen – ikiystävään
- 14** Edla Kojonen – opistomamma
- 18** Mirjam Viippola – rytmisen liikunnan uranuurtaja
- 23** Sirkka Lankinen – lahtelainen tahtonainen
- 30** Enni Id - kylähullu ITE-taiteilija
- 37** Hilja Grönfors – mestarikansanlaulaja
- 40** Irja Askola – Suomen ensimmäinen naispiispa
- 45** Kyllikki Koho – liikkuja ja liikuttaja
- 50** Helmi Mynttinen – rakastettu piirakkakauppias
- 54** Päivi Grönqvist - virtuaalimartta
- 59** Kaija Räihä – televisiosta ja teatterista tilkkuihin
- 65** Sinikka Murto – vesivärin herkkäotteinen taitaja
- 71** Marjaana Turunen – Vuoden Kanttori 2012
- 77** Julia Ojapellon uusi elämä
- 85** Marja Rouvali – viulunsoittaja preesensissä
- 98** Ritva Sorvali – näyttelijä ilman rajoja
- 106** Julia Kykkänen – Suomen paras naismäkihyppääjä
- 110** Leena Sulkakoski – lastentarhanopettaja, joka jaksaa,
jousta, suodattaa ja kannustaa
- 117** Leena Kaartinen – lumikenttien lääkäri
- 124** Wilailak ”Lekkin” tie Suomeen ja suomalaiseksi
- 128** Ulla Juurola – puoliso, äiti, virkamies ja poliitikko

Armi Kuusela muistoissani

Armi Kuusela

Synnyinaika 20.8.1934

Synnyinpaikka Muhos

*Armi Kuusela ravintola
Vaakunan terssilla vuonna
1952. Kuva: Helsingin
kaupunginmuseo, kuvaaja
tuntematon.*

Vuosi 1952 oli monella tapaa merkittävä meille suomalaisille. Myös minulle. Olin silloin kymmenvuotias ja aloittanut juuri opintieni Lappeenrannan tyttölyseossa.

Elettiin vielä elintarvikesäännöstelyn aikaa. Kahvikulta ja leivokset olivat kortilla. Tutustuttiin Coca-Colaan ja purukumiiin. Suomi oli etsimässä edellisellä vuosikymmenellä päättyneen sodan jälkeen valoisampaa tietä.

Vuonna 1952 Helsingissä vietettiin olympialaisia, Suomi lähetti Neuvostoliittoon viimeisen sotakorvausjunan ja Muhoksen tyttö Armi Kuusela valittiin ensin Suomen Neidoksi ja kuukautta myöhemmin Miss Universumiksi.

Nämä kolme tapahtumaa panivat liikkeelle suomalaisten

Kaksikymmentäkaksi suomalaista naista ja yhtä monta erilaista elämäntarinaa

"Ei sovi enää Suomen naisen unisin ajatuksin ja tuppisuuna neuvotteluissa istua." - **Edla Kojonen**

"Nyky-yhteiskunnassa ihmiset tekevät nopeita siirtoja osoittaen näin mielipiteensä - toiset eroamalla ja toiset liittymällä kirkkoon."

- **Irja Askola**

"Valtaväestölläkin olisi opittavaa romaneilta."

- **Hilja Grönfors**

"Maalasin niin perkeleesti. Kaikki paikat ol täynnä. Vieläks tarttee irvikuvia."

- **Enni Id**

"Joskus tehtiin leikkauksia niin, että yksi katsoi kirjasta, miten leikataan, toinen leikasi ja kolmas avusti."

- **Leena Kaartinen**

"Näin hänet jo ensimmäisellä opiskeluvuorilla: pitkä, vaalea ja kaunis, jalassa valkoiset saappaat."

- **Esa Juurola**

"En osaa enää jännittää Santun puolesta, vaikka onhan tässä sellainen pieni kutina."

- **Marja Rouvali**

"Olen viimeiseen asti Turkan puolustaja. Sain häneltä hirveästi sekä kehua että rökitystä."

- **Ritva Sorvali**

"Maailma on taas mallillaan: Mynttisen Helmi myy piirakoita Lahden torilla."

- **Helmi Mynttisen fani**

"Olen aloittanut elämän Juliana. Päämääränäni on elää jonain päivänä tässä yhteiskunnassa juridisesti naisena."

- **Julia Ojapelto**

